

ШТЕЙНГРИГОРІЙ,

кандидат економічних наук, доктор філософії, професор

ПРОБЛЕМИ ЗАЙНЯТОСТІ МОЛОДІ НА РИНКУ ПРАЦІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ДОСВІДУ УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

У статті проведено аналіз проблем економічної активності молоді та узагальнено шляхи підвищення рівня її зайнятості на ринку праці в Україні на основі вивчення досвіду Європейського Союзу. За результатами порівняльного аналізу рівня зайнятості та безробіття молоді віком 15-24 років в Україні та ЄС визначено, що протягом 2000-2013 рр. спостерігалася тенденція зростання кількості економічно активної молоді та її активізація на ринку праці. Актуалізовано необхідність розробки моделі регулювання вітчизняного ринку праці, яка б ураховувала три групи заходів щодо сприяння молодіжній зайнятості, зокрема: удосконалення державного регулювання, стимулювання роботодавців та стимулювання навчальних закладів.

Ключові слова: ринок праці; ринковий механізм; зайнятість молоді; економічна активна молодь.

Постановка проблеми. Однією з головних проблем сучасної молоді в різних країнах світу є зниження рівня її зайнятості на ринку праці. Згідно зі звітом Міжнародної організації праці (МОП) "Глобальні тенденції зайнятості серед молоді - 2013", рівень безробіття серед молоді у світі у 2013 р. склав 12,6 %. Найвищий рівень молодіжного безробіття серед регіонів у 2012 р. зареєстровано на Близькому Сході, де без роботи виявилися 28,3 % молодих людей, тобто безробітним був кожен четвертий представник економічно активної молоді.

У розвинених країнах рівень молодіжного безробіття у 2012 р. склав 18,1 %. У деяких європейських країнах рівень безробіття серед молоді надто високий. Експерти прогнозують подальше зростання рівня безробіття серед молоді. Наприклад, у Греції та Іспанії у 2016 р. безробітними буде більше половини економічно активної молоді. Крім того, за даними МОП, зростає частка тих молодих людей, які не можуть знайти роботу протягом шести й більше місяців. У 2018 р. вона може досягти 30 % [1].

За даними Державної служби статистики України, рівень зайнятості молоді України та ЄС віком 15-24 роки склав у 2013 р. 32,5 % загальної чисельності населення відповідної вікової групи. Рівень безробіття молоді цієї вікової категорії становив у 2013 р. в Україні 17,4 %, а в ЄС - 23,2 % [2, с. 164, 172]. Фахівці Фонду ім. Фрідріха Еберта стверджують: "Якщо ми не працевлаштуємо молодь, ми втрачимо ціле покоління" [3].

Директор Міжнародного інституту суспільних досліджень Р. Торрес та економіст Міжнародної організації праці С. Тобін зазначають, що "тривале безробіття серед молоді загрожує серйозними наслідками, серед яких так званий "синдром суспільного виключення", неможливість професійної адаптації молоді, антисуспільна поведінка та зростання злочинності" [4].

Зважаючи на значущість інтелектуального потенціалу молоді в суспільстві, поглиблення та заострення демографічних і соціально-економічних проблем, активізацію євроінтеграційних процесів на ринку праці з

підписанням Угоди про асоціацію між Європейським Союзом та Україною, актуальним є проведення подальших досліджень із проблем підвищення рівня зайнятості молоді.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми зайнятості молоді на ринку праці та розробка пропозицій щодо їх вирішення в сучасних умовах є одним із головних напрямів роботи вчених науково-дослідних інститутів та вищих навчальних закладів України: Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, Інституту економіки та прогнозування НАН України, Інституту економіки промисловості НАН України, Інституту економіко-правових досліджень НАН України, Науково-дослідного інституту праці й зайнятості населення Міністерства соціальної політики України і НАН України, Національного інституту стратегічних досліджень, Київського національного університету ім. Т. Шевченка, Кіровоградського національного технічного університету, Донецького національного технічного університету тощо.

Багато уваги науковцями приділено виявленню соціальних проблем сучасної молоді, специфічних особливостей регіональних молодіжних сегментів ринку праці та чинників, які впливають на їх формування та розвиток; визначенню ролі підприємництва для розвитку ринку робочої сили, розробці пропозицій щодо вдосконалення державного регулювання розвитку ринку праці та ринкового механізму формування заробітної плати шляхом зниження безробіття; оцінці ефекту від реалізації заходів зі сприяння зайнятості молоді [5-21]. Незважаючи на широке коло наукових розробок з обраної проблеми, потребують подальших досліджень питання пошуку перспективних шляхів активізації зайнятості молоді на ринку праці в Україні з урахуванням досвіду країн ЄС.

Метою дослідження є виявлення проблем та узагальнення шляхів підвищення рівня зайнятості молоді на ринку праці в Україні на основі вивчення досвіду Європейського Союзу.

Виклад основного матеріалу. Згідно з даними Державної служби статистики України, кількість економічно активного населення скоротилася за 2000-2013 рр. на 3,7 %, або з 22830,8 до 21980,7 тис. осіб, у тому числі економічно активної молоді у віці 15-34 років -

на 3,9 %, або з 8595,8 до 8258,9 тис. осіб. За цей період кількість економічно активної молоді цієї вікової категорії зменшилася на 24 %, у віці 25-29 років зросла на 8,2 %, у віці 30-34 років - на 4,5 % (табл. 1) [2, с. 56].

Таблиця 1. - Динаміка кількості економічно активного населення в Україні за 2000-2013 рр.

Показники	Роки					2013 р. до 2000 р., %
	2000	2009	2010	2012	2013	
Разом, тис. осіб	22830,8	22150,3	22051,6	22011,5	21980,6	96,3
у т. ч. за віковими групами						
15-24 років	8554,2	2857,4	2648,7	2412,9	2216,8	76,0
25-29 років	2888,2	2923,8	2973,1	3137,4	3124,7	108,2
30-34 років	2792,6	2790,9	2801,3	2836,9	2917,4	104,5
15-34 років	8595,8	8572,1	8423,1	8387,2	8258,9	96,1

Аналіз свідчить, що у 2013 р. питома вага економічно активної молоді у віці 15-34 років у загальній кількості економічно активного населення в Україні становила 37,6 %. При цьому частка економічно активної молоді у віці 15-24 років у загальній кількості економічно активного населення скоротилася на 7,7 %, у віці

25-29 років збільшилася на 1,5 %, у віці 30-34 років - на 1,1 % (табл. 2) [Там само].

За 2000-2013 рр. рівень економічної активності молоді у віці 15-24 років скоротився на 0,8 %, у віці 25-29 років - на 3,9 %, у віці 30-34 років - на 3,6 % (табл. 3) [Там само].

Таблиця 2. - Питома вага економічно активної молоді в загальній кількості економічно активного населення в Україні за 2000-2013 рр., %

Вікові групи молоді	Роки				
	2000	2009	2010	2012	2013
15-24	17,8	12,9	12,0	11,0	10,1
25-29	12,7	12,2	13,5	14,3	14,2
30-34	12,2	12,6	12,7	12,9	13,3
15-34	37,7	38,7	38,2	38,2	37,6

Таблиця 3. - Рівень економічної активності населення в Україні за 2000-2013 рр., %

Показники	Роки				
	2000	2009	2010	2012	2013
Усе економічно активне населення у віці 15-70 років	63,2	63,3	63,7	64,6	65,0
у т. ч. молодь у віці:					
15-24	40,1	41,9	40,5	40,7	39,3
25-29	84,7	80,6	79,9	81,5	80,8
30-34	87,5	83,6	83,4	83,3	83,9

За 2000-2013 рр. кількість зайнятої молоді у віці 15-34 років збільшилася на 3,8 %, у тому числі у віці 25-29 років вона зросла на 15,1 %, у віці 30-34 років - на 11 %, у віці 15-24 років скоротилася на 17,1 % [Там само].

Питома вага зайнятої молоді у віці 15-34 років ста-

новила у 2013 р. 36,33 % загальної кількості зайнятого населення в Україні. Питома вага зайнятої молоді у віці 15-24 років скоротилася за 2000-2013 рр. на 1,9 %, у віці 25-29 років збільшилася на 1,7 %, у віці 30-34 років також збільшилася на 1,2 % (рис. 1) [Там само].

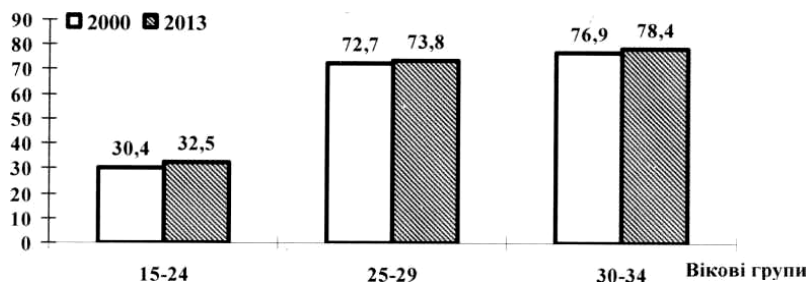

Рис. 1. Питома вага зайнятої молоді в загальній кількості зайнятого населення в Україні за 2000-2013 рр.

Найнижчий рівень зайнятості населення спостерігався серед молодих осіб у віці 15-24 років. У 2013 р. він становив 32,5 % (середньоукраїнський рівень зайнятого населення - 60,3 %). Рівень зайнятості молоді у віці 25-29 років складав 73,8 %, у віці 30-34 років - 78,4 % (рис. 2) [Там само].

За 2000-2013 рр. кількість безробітної молоді у віці 15-34 років знизилася на 41,6 %, у тому числі у віці 15-

24 років - на 45,4 %, у віці 25-29 років - на 33,7 %, у віці 30-34 років - на 43 % (табл. 4) [Там само].

У 2013 р. питома вага безробітної молоді у віці 15-34 років у загальній кількості безробітного населення складала 53,9 % (у 2000 р. - 54,8 %). За цей період питома вага безробітної молоді у віці 15-24 років зменшилася на 2,1 %, у віці 30-34 років - на 0,5 %, а у віці 25-29 років зросла на 1,8 % (табл. 5) [Там само].

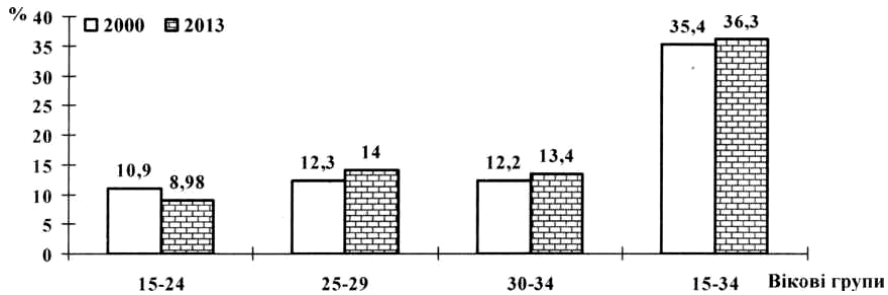

Рис. 2. Рівень зайнятості молоді в Україні за 2000-2013 рр.

Таблиця 4. - Кількість безробітного населення в Україні за 2000-2013 рр.

Показники	Роки					2013 р. до 2000 р., %
	2000	2009	2010	2012	2013	
Загальна кількість безробітних, тис. осіб	2655,8	1958,8	1785,6	1657,2	1576,5	59,4
у т. ч. за віковими групами:						
15-24	706,1	509,6	459,8	417,2	385,5	54,6
25-29	408,7	304,8	293,0	298,0	271,0	66,3
30-34	339,4	238,3	222,3	198,9	193,4	57,0
15-34	1454,5	1052,7	975,1	914,1	849,9	58,4

Таблиця 5. - Питова вага безробітної молоді в загальній кількості безробітного населення в Україні за 2000-2013 рр., %

Вікові групи молоді	Роки				
	2000	2009	2010	2012	2013
15-24	26,6	26,1	25,8	25,2	24,5
25-29	15,4	15,6	16,4	18,0	17,2
30-34	12,8	12,2	12,4	12,0	12,3
15-34	54,8	53,7	54,6	55,2	53,9

Рівень безробіття молодих осіб у віці 15-24 років скоротився у 2013 р. порівняно з 2000 р. на 6,8 %, у віці 25-29 років - на 5,5 % та 30-34 років - на 5,6 % (рис. 3) [Там само].

Таким чином, в Україні протягом 2000-2013 рр. спостерігалася тенденція зростання кількості економічно активної молоді та її активізація на ринку праці. Це

підтверджують результати проведеного порівняльного аналізу рівня зайнятості та безробіття молоді у віці 15-24 років в Україні та ЄС.

За даними Державної служби статистики України, рівень зайнятості молоді у віці 15-24 років в Україні зріс за 2000-2013 рр. на 2,1 %, а у ЄС (27 країн) зменшився на 4,5 % (рис. 4) [2, с. 164].

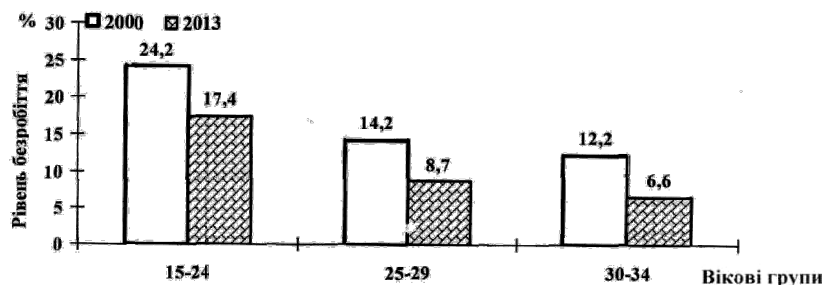

Рис. 3. Рівень безробіття молоді в Україні за 2000-2013 рр.

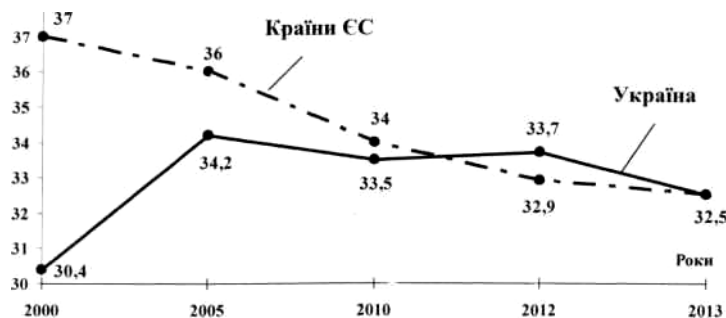

Рис. 4. Рівень зайнятості молоді у віці 15-24 років в Україні та країнах ЄС (у % до населення відповідної вікової групи).

За 2000-2013 рр. рівень безробіття молоді у віці 15-24 років скоротився в Україні на 6,8 %, а в країнах ЄС (27 країн) зріс на 4,9 % (рис. 5) [Там само, с. 172].

Рис. 5. Рівень безробіття молоді у віці 15-24 років в Україні та країнах ЄС (у % до економічно активного населення відповідного віку).

Отже, аналіз статистичних матеріалів свідчить про існування проблем, які пов'язані з формуванням і розвитком ринку праці молоді в Україні та ЄС. Тому доцільною є розробка пропозицій щодо сприяння трудовій зайнятості молодих осіб та забезпечення їх економічної самостійності.

Науковці Інституту економіки промисловості НАН України стверджують, що "забезпечення ефективної дії ринкового механізму формування заробітної плати потребує формування в Україні повноцінного ринку праці, забезпечення зростання попиту на робочу силу, зниження безробіття, підвищення мобільності робочої сили; зниження монополії на ринку праці, сприяння формуванню різноманітних профспілкових об'єднань і забезпечення їх рівноправності; зростання рівня конкурентоспроможності вітчизняної робочої сили шляхом підвищення якості загальної та професійної освіти, формування сучасних компетенцій" [15, с. 390].

На думку вчених, в Україні необхідно розробити модель регулювання вітчизняного ринку праці, урахувавши, що вона має формуватися як "наднаціональна з адаптацією міжнародних умов до власної специфіки; поєднувати інструменти державного та ринкового регулювання; впливати на господарські інтереси суб'єктів різних форм власності в зниженні вартості продукту та зростанні ефективності виробництва, що, у свою чергу, вимагає створення розвинутого конкурентного середовища; забезпечувати захист вітчизняного виробника, створення та підтримку його іміджу; бути соціально спрямованою, оскільки в Україні, як і в країнах ЄС, зростає соціальне навантаження на одного працюючого, що є небезпечним для фінансової стабільності економіки" [19, с. 11].

Одним із пріоритетних напрямів у проекті Угоди про асоціацію між Європейським Союзом та Україною визначено модернізацію системи вищої освіти, що допоможе вирішенню соціально-економічних проблем. "Адже що більше випускників, які отримали справді необхідні для ринку кваліфікації, то нижчий рівень безробіття. Це зменшить, зокрема, обсяги витікання робочої сили та інтелектуального потенціалу з України" [22, с. 14]. Це потребує вдосконалення регулювання розвитку ринку праці.

З метою підвищення ефективності регулювання розвитку ринку праці та зростання рівня зайнятості молоді в Україні доцільно впроваджувати заходи, які застосовуються в країнах ЄС. Серед них:

- політика створення нових робочих місць, основни-

ми інструментами якої є гранти, повне чи часткове зменшення видатків на навчання/перенавчання працівників, безкоштовна допомога в пошуку потрібного персоналу, інші пільги з боку як структурних фондів, так і місцевих органів влади;

- політика заробітної плати - перехід від щорічних галузевих угод до середньострокових соціальних пактів;

- політика трудових відносин - формування національних соціально-економічних рад, до складу яких входять уряд, профспілки, роботодавці, добровільні професійні спілки, представники громадських організацій, інспекції праці та судових органів. Основними завданнями таких учасників соціального діалогу є визначення видатків на соціальні "цілі державних соціальних стандартів та рівня оплати праці, розробка проектів законодавчих та нормативних актів з питань соціально-економічного розвитку" [19, с. 13-14].

У доповіді Міжнародної організації праці "Зайнятості молоді в країнах Східної Європи: криза всередині кризи" (2011 р.) запропоновано розробку заходів щодо сприяння молодіжній зайнятості. Зокрема:

"для орієнтації на перспективу, стабільності та цілеспрямованості зусиль щодо забезпечення молоді гідною працею необхідна комплексна стратегія зростання та створення робочих місць;

угоди про робочі місця для молоді на національному та місцевому рівні можна розробити на основі одностайного рішення соціальних партнерів і реалізувати з метою сприяння створенню гідних робочих місць для молоді; заходи, спрямовані на зростання якості робочих місць і конкурентоспроможності підприємств;

необхідно підвищити якість освіти і навчання з урахуванням потреб ринку праці; зміцнити опрацювання та фінансування заходів активної політики на ринку праці з метою підтримки реалізації національних пріоритетів у плані молодіжної зайнятості;

змінити порядок надання послуг зайнятості з метою пропозиції набору стандартних послуг всім молодим людям і надання більш інтенсивної допомоги вихідцям із несприятливого середовища;

забезпечити регулярний збір, аналіз і поширення достовірної та своєчасної інформації про молодіжний ринок праці;

для оцінки ефективності та впливу заходів і програм молодіжної зайнятості слід розробити системи контролю та оцінки" [23, с. 24-26].

Узагальнення шляхів підвищення рівня зайнятості молоді на ринку праці дозволило автору статті систе-

мативувати їх за трьома групами: удосконалення державного регулювання, стимулювання роботодавців та навчальних закладів. У першу чергу потрібно створення системи постійного моніторингу ринку праці з метою прогнозування попиту на робочу силу серед молоді, а також удосконалення існуючої системи працевлаштування молоді в напрямках поліпшення нормативно-правових основ функціонування інститутів забезпечення зайнятості професійно підготовленої молоді; розвиток та вдосконалення державних механізмів підтримки молодіжного підприємництва та ділової активності молоді; забезпечення фінансової підтримки заходів щодо створення робочих місць для молоді, яка проживає в сільській місцевості, а також для молодих осіб, які потребують соціального захисту.

Стимулювання роботодавців до укладання контрактів на підготовку спеціалістів, надання вакантних робочих місць випускникам можливе шляхом застосування податкових пільг і дотацій; мотивації роботодавців до участі в підготовці навчальних програм, узгодження з ними освітніх і професійних стандартів; переорієнтації навчальних планів на збільшення частини практичного компонента та запровадження програм стажування на виробництві; підтримки спеціалізованих організацій, які спрямовані на сприяння зайнятості, професійну орієнтацію, підготовку та перепідготовку молоді в центрах тимчасової та сезонної зайнятості, молодіжних біржах праці та об'єднаннях, студентських трудових загонах.

Для забезпечення зв'язків вищих навчальних закладів із роботодавцями необхідні вдосконалення механізму укладання угод про працевлаштування випускників вищих і професійно-технічних навчальних закладів між замовниками та навчальними закладами; узгодження кваліфікаційних характеристик, стандартів і навчальних програм з освітньо-кваліфікаційними вимогами робочих місць; розробка заходів щодо забезпечення підготовки випускників вищих навчальних закладів на основі застосування гнучких моделей навчання, набуття додаткової спеціальності; організація курсів додаткової спеціалізації та підвищення кваліфікації.

Висновки

Таким чином, у статті узагальнені шляхи підвищення рівня зайнятості молоді на ринку праці в Україні на основі досвіду Європейського Союзу. Запропоновано три групи заходів - удосконалення державного регулювання, стимулювання роботодавців, стимулювання навчальних закладів, що сприятиме ефективному використанню інтелектуального потенціалу, ділової активізації молоді, забезпеченню рівних можливостей на ринку праці; розвитку молодіжного підприємництва та створенню робочих місць; удосконаленню форм співпраці роботодавців, керівників і випускників вищих навчальних закладів; посиленню тісного зв'язку між системою освіти та ринком праці; динамічній професійній підготовці та перепідготовці молодих людей; поліпшенню якості підготовки висококваліфікованих фахівців, рівень знань і вмінь яких відповідатиме сучасним потребам функціонування ринку праці.

ЛІТЕРАТУРА

1. ЄС може вирішити проблему безробіття серед молоді до кінця року [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.rbc.ua/ukr/top/economic/es-mozhet-reshit-problemu-bezrobotitsy-sredi-molodezhi-k-kontsu-2005201310200>.
2. Економічна активність населення України у 2013 році : стат. збірник. - К. : Держ. служба статистики України, 2014. - 198 с.
3. Безробіття серед молоді в Європі - питання обговорен-

ня Літньої школи в Литві [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://pon.org.ua/novyny/2429-bezrobotitya-sered-molodi-v-yevropipitannya.html>.

4. Уровень безработицы среди молодежи бьет рекорды [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zhzh.info/publ/3-1-0-3658>.

5. Богиня Д. П. Трансформаційні процеси в системі формування національного ринку праці: інституціональний аспект / Д. П. Богиня // Україна: аспекти праці. - 2005. - № 1. - С. 3-8.

6. Заяць Т. А. Національний ринок праці та його молодіжний сегмент: методологія, практика, перспективи розвитку : [монографія] / Т. А. Заяць, В. Л. Жажовська. - К. : Фенікс, 2008. - 312 с.

7. Штейн Г. А. Структурні зміни зайнятості населення України в умовах реформування економіки / Г. А. Штейн // Торгівля і ринок України : зб. наук. праць. - Вип. 25. - Донецьк : Донецький нац. ун-т економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, 2008. - С. 324-328.

8. Коніщева Н. Й. Соціально-економічне становище молоді: проблеми поліпшення / Н. Й. Коніщева // Економіка і право. - 2009. - № 3 (25). - С. 132-139.

9. Лісогор Л. С. Працевлаштування випускників в умовах економічної кризи / Л. С. Лісогор // Демографія та соціальна економіка. - 2009. - № 2. - С. 58-67.

10. Молодь та молодіжна політика в Україні: соціально-демографічні аспекти : [монографія] / [за ред. Е. М. Лібанової]. - К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2010. - 248 с.

11. Майданік І. П. Українська молодь на ринках праці зарубіжних держав : [монографія] / І. П. Майданік. - К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2010. - 176 с.

12. Молодь України: від освіти до праці : [монографія] / С. Оксамитна, О. Виноградов, Л. Малиш, Т. Марценюк ; [за ред. С. Оксамитної]. - К. : ВПЦ НАУКМА, 2010. - 202 с.

13. Миценко І. М. Ринок робочої сили та зайнятість у підприємницькому секторі України: завдання державного регулювання / І. М. Миценко // Соціоекономіка : зб. наук. праць. - Донецьк : Ін-т економіки промисловості НАН України, 2010. - С. 183-190.

14. Грішнова О. Нові підходи до мотивації праці з урахуванням системи життєвих цінностей молоді / О. Грішнова, Т. Костенко // Україна: аспекти праці. - 2011. - № 7. - С. 3-8.

15. Сталій розвиток промислового регіону: соціальні аспекти : [монографія] / О. Ф. Новікова, О. І. Амоша, В. П. Антонюк та інші. - Донецьк : Ін-т економіки промисловості НАН України, 2012. - 534 с.

16. Бурлай Т. Актуальні проблеми зайнятості в новоінтегрованих країнах ЄС: уроки для України / Т. Бурлай // Економіка і прогнозування. - 2012. - № 2. - С. 71-85.

17. Таратула Р. Проблема зайнятості сільської молоді / Р. Таратула, І. Зозуля // Економіст. - 2012. - № 8. - С. 37-39.

18. Следь О. М. Розвиток молодіжного сегмента ринку праці Донецької області й оцінка механізму регулювання зайнятості молоді / О. М. Следь, А. І. Гукова // Економіка та право. - 2013. - № 1. - С. 95-100.

19. Петрова І. Соціальні наслідки Євроінтеграції України. Ринок праці / І. Петрова. - К. : Фонд ім. Фрідріха Еберта, 2012. - 20 с.

20. Онікієнко В. В. Ринок праці та соціальний захист населення України: ретроаналіз, проблеми, шляхи вирішення : [монографія] / В. В. Онікієнко. - К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, 2013. - 456 с.

21. Кочемировська О. Напрями оптимізації системи прогнозування попиту та пропозиції робочої сили: аналітична записка [Електронний ресурс] / О. Кочемировська ; Нац. інститут стратегічних досліджень. - Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/397>.

22. Асоціація ЄС - Україна: що це дасть Вам. - К. : Представництво ЄС в Україні, 2012. - 20 с.

23. Молодежная занятость в странах Восточной Европы: кризис внутри кризиса : доклад. - Женева : Международное бюро труда, 2011. - 26 с.

Штейн Григорий,

кандидат экономических наук, доктор философии, профессор

ПРОБЛЕМЫ ЗАНЯТОСТИ МОЛОДЕЖИ НА РЫНКЕ ТРУДА: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ОПЫТА УКРАИНЫ И ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА

В статье проанализированы проблемы экономической активности молодежи и обобщены пути повышения уровня ее занятости на рынке труда в Украине на основе изучения опыта Европейского Союза. По результатам сравнительного анализа уровня занятости и безработицы молодежи в возрасте 15-24 лет в Украине и ЕС определено, что в течение 2000-2013 гг. наблюдалась тенденция роста численности экономически активной молодежи и ее активизация на рынке труда. Актуализирована необходимость разработки модели регулирования отечественного рынка труда, которая бы учитывала три группы мероприятий по содействию молодежной занятости, в частности: совершенствование государственного регулирования, стимулирование работодателей и стимулирование учебных заведений.

Ключевые слова: рынок труда; рыночный механизм; занятость молодёжи; экономически активная молодёжь.

Shtein Grigoriï,

Candidate of Economic Sciences, Ph.D., Professor

YOUTH EMPLOYMENT PROBLEMS IN LABOR MARKET: COMPARATIVE ANALYSIS OF EXPERIENCE OF UKRAINE AND THE EUROPEAN UNION

The paper examines the problems of economic activity of youth and generalizes the ways of improving its employment rates in labor market of Ukraine, based on learning the experience of the European Union. A comparative analysis of the employment and unemployment rates of 15-24 year old young people in Ukraine and the EU shows that over 2000-2013 a trend was toward a larger number of economically active youth and its activation in labor market. The author points out the necessity of developing a regulation model for the domestic labor market, which would allow for three groups of measures aimed at promotion of youth employment, specifically: improvement of state regulation, encouragement of employers and educational institutions. According to the author, this would promote an effective use of the intellectual potential, business activity of youth, equal opportunities in labor market; development of youth entrepreneurship and creation of jobs; improvement of cooperation forms of employers, managers and graduates of higher educational institutions; strengthening of links between the educational system and labor market; dynamic vocational training and retraining of young people; upgrading quality of training of highly qualified specialists whose level of knowledge and skills will meet up-to-date requirements of labor market performance.

Key words: labor market; market mechanism; youth employment; economically active youth.

REFERENCES

1. EU can solve the problem of unemployment among young people by year-end, available at: <http://www.rbc.ua/ukr/top/economic/es-mozhet-reshit-problemu-bezrobotitsy-sredi-molodezhi-k-kontsu-2005201310200> (ukr).
2. Economically active population Ukraine in 2013 (2014), Statistical Yearbook, Kyiv, State Statistics Service of Ukraine, 198 p. (ukr).
3. Youth unemployment in Europe - Summer School discussion questions in Lithuania, available at: <http://pon.org.ua/novyny/2429-bezrobotitya-sered-molodi-v-yevropi-pitannya.html> (ukr).
4. Youth unemployment hits record, available at: <http://zhzh.info/publ/3-1-0-3658> (rus).
5. Bohynia D.P. (2005), *Ukraina: aspekty pratsi*, № 1, pp. 3-8 (ukr).
6. Zaiats T.A., Zhakhovska V.L. (2008), National labor market and its youth segment, methodology, practice, prospects, Kyiv, 312 p. (ukr).
7. Shtein H.A. (2008), *Trade and market Ukraine: Coll. Science, works, Vol. 25*, Donetsk, pp. 324-328 (ukr).
8. Konishcheva N. Y. (2009), *Ekonomika i pravo*, № 3 (25), pp. 132-139 (ukr).
9. Lisohor L.S. (2009), *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika*, № 2, pp. 58-67 (ukr).
10. Libanova E. M. [editor] (2010), Youth and youth policy in Ukraine: social and demographic aspects, Kyiv, 248 p. (ukr).
11. Maidanik I.P. (2010), Ukrainian youth in the labor markets of foreign countries, Kyiv, 176 p. (ukr).
12. Oksamytna S., Vynohradov O., Malys L., Martseniuk T. (2010), Youth Ukraine: from education to work, Kyiv, 202 p. (ukr).
13. Mytsenko I. M. (2010), Labor market and employment in the business sector of Ukraine: the problem of state regulation, *Sotsioekonomika: Coll. Science works*, Institute of Industrial Economics of NAS of Ukraine, Donetsk, pp. 183-190 (ukr).
14. Hrishnova O., Kostenko T. (2011), *Ukraina: aspekty pratsi*, № 7, pp. 3-8 (ukr).
15. Novikova O. F., Amosha O. I., Antoniuk V. P. and other (2012), Sustainable development of industrial region: social aspects, Institute of Industrial Economics of NAS of Ukraine, Donetsk, 534 p. (ukr).
16. Burlai T. (2012), *Ekonomika i prohnozuvannia*, № 2, pp. 71-85 (ukr).
17. Taratula R., Zozulia I. (2012), *Economist*, № 8, pp. 37-39 (ukr).
18. Sled O. M., Hukova A. I. (2013), *Ekonomika i pravo*, № 1, pp. 95-100 (ukr).
19. Petrova I. (2012), The social consequences of European integration of Ukraine. Labour market, Kyiv, 20 p. (ukr).
20. Onikiyenko V. V. (2013), Labour market and social protection Ukraine: retroanaliz, problems, solutions, Kyiv, 456 p. (ukr).
21. Kochemyrovska O. Directions optimization of forecasting demand and labor supply: Policy Briefing, available at: <http://www.niss.gov.ua/articles/397> (ukr).
22. Association EU - Ukraine: it will give you (2012), EU Delegation to Ukraine, Kyiv, 20 p. (ukr).
23. Youth employment in Eastern Europe: the crisis within the crisis (2011), Report, International Labour Office, Geneva, 26 p. (rus).

© Штейн Григорій

Надійшла до редакції 15.06.2015